

**Олійник Валентина Дем'янівна,
Таранова Ольга Юр'ївна**
*Одеська національна академія харчових технологій,
м. Одеса, Україна*

РЕКРЕАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

Рекреаційне господарство Одеського регіону є складним міжгалузевим комплексом, який охоплює такі види економічної діяльності, як санаторно-курортне лікування, організований відпочинок, туризм. Рекреаційна діяльність значною мірою впливає на економічний, соціальний, екологічний культурний розвиток області. В програмах соціально-економічного розвитку саме рекреаційне господарство визначено як один із головних пріоритетів. Але для продуктивного функціонування рекреаційного комплексу необхідно мати розвинену інфраструктуру, високоякісне сервісне обслуговування, наявність природно-рекреаційних ресурсів, ефективні системи маркетингу і менеджменту.

Одеський регіон має високий рекреаційний потенціал і розширене рекреаційно-туристичне господарство, значну кількість рекреаційних закладів. серед яких 425 санаторно-курортних і оздоровчих, 1073 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, понад 300 туристичних підприємств, понад 100 підприємств готельного господарства. Рекреаційний природно-ресурсний потенціал регіону включає в себе теплий клімат, морські пляжі, лікувальні грязі, джерела мінеральних вод, ропу лиманів та озер, унікальні природні комплекси, привабливі ландшафти, мисливські та рибальські угіддя. акваторії лиманів, озер, моря, придатних для водного спорту та оздоровлення.

За основними показниками діяльності санаторно-курортних і оздоровчих закладів регіон посідає друге місце серед регіонів України після АРК. Його частка в загальній кількості санаторно-курортних закладів становить 14.1 %, а за кількістю оздоровлених — 8,9 %. За кількістю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які працюють влітку, регіон займає перше місце серед регіонів країни: 1073 закладів (2010 р.), що становить 6,2 % від загальної кількості, а за місткістю - п'яте місце (12,8 тис. ліжкомісць, або 6.5 %) [2].

Таблиця 1. Санаторно-курортні і оздоровчі заклади Одеського регіону

Рік	1995	2000	2004/05	2009/10
Кількість закладів	282	338	368	425
Санаторії та пансіонати з лікуванням	45	37	37	35
У тому числі дитячі	16	11	10	10
Санаторії - профілакторії	16	12	9	9
Будинки і пансіонати відпочинку	8	8	13	8
Бази та інші заклади відпочинку	213	281	308	372

У них ліжок (місць) одиниць	47955	49361	52552	52730
У санаторіях та пансіонатах з лікуванням	17233	15053	14638	13231
У тому числі дитячих	1995	2865	2834	2526
У санаторіях - профілакторіях	1449	1107	1164	1195
У будинках і пансіонатах відпочинку	2646	2023	2092	1490
У базах та інших закладах відпочинку	26627	31178	34648	36804
Кількість оздоровлених, тис. осіб	268570	214457	269262	266699
У санаторіях та пансіонатах з лікуванням	126048	77307	110030	82053
У тому числі дитячих	15234	14883	22039	20430
У санаторіях - профілакторіях	18275	10727	10634	17369
У будинках і пансіонатах відпочинку	17592	5014	14243	7458
У базах та інших закладах відпочинку	106655	121409	134297	159762

Динаміку санаторно-курортної та оздоровчої рекреаційної діяльності регіону протягом останніх років показує таблиця 1. Загальна кількість санаторно-курортних і оздоровчих закладів швидко зростає в 2009/10 р.р. збільшилась у півтори рази Зростання мережі відбувалось переважно за рахунок баз відпочинку, кількість яких зросла майже в 2 рази. Дещо зменшилась кількість санаторіїв та пансіонатів з лікуванням (з 45 у 1995р. до 35 у 2009/10 р.р.) переважно за рахунок припинення лікування. Позитивна ситуація спостерігається і в динаміці загальної кількості місць (ліжок) у санаторно-курортних та оздоровчих закладах регіону. В цілому протягом 1995-2010 р.р. вона збільшилась на 10%. КІЛЬКІСТЬ оздоровлених протягом зазначеного часу лишається достатньо стабільною і тримається на рівні 265-270 тис. осіб.

Більша частина відпочиваючих в регіон приїжджає у літній період. Із загальної кількості оздоровлених у санаторно-курортних закладах протягом 2010 р. майже три чверті (191.6 тис. осіб) оздоровлено у червні-серпні. Іноземців упродовж 2009-2010 р.р. перебувало 61.1 тис осіб, що на 35.5 % більше, ніж у 2008/09 р.р., тобто питома вага іноземців у загальній кількості оздоровлених збільшилась на 6,3 %. У середньому одним іноземцем на відпочинку фактично проведено 10,5 ліжко-дня. Найбільша питома вага (98% або 59,9 тис. чол.) припадає на громадян із сусідніх країн - Молдови, Російської Федерації та Білорусі [3].

Одещина — регіон розвиненою туризму. Різноманітні туристичні послуги надають понад 310 туристичних фірм, якими розроблено та реалізовано понад 100 туристичних екскурсійних маршрутів. Починаючи з 2000 р. (кількість туристів - 242 423) кількість туристів щороку збільшується, пік припадає на 2003 рік, в якому число відпочиваючих

склало 383576 чол. У 2004 році спостерігається різке зниження цього показника практично в 3 рази. За період 2005-2010 р.р. спостерігається збільшення туристичних потоків. У 2010 році загальна кількість туристів, які відвідали Одеський регіон склала 1,03 млн. чоловік, що на 11% більше в порівнянні з 2009 роком. У 2011 році приріст туристів склав 10-15% по відношенню до 2010 року. Іноземних туристів було 160 тис. осіб, що на 31% більше, ніж у 2010 році. Найбільша кількість іноземних туристів прибули з Англії, Німеччини, США і Швейцарії, що підтверджує популярність Одеського туристичного регіону і говорить про зростаючий рівень сервісу [4].

Природно, така кількість гостей зобов'язує місто забезпечити відповідний розвиток інфраструктури. Згідно з Постановою Кабінету міністрів України «Про затвердження Програми комплексного розвитку Одеси на 2005-2015 роки» в Одесі передбачено будівництво 50 готелів туристичного типу та бізнес-класу. Щорічно ця програма виконується [1].

Проте у розвитку рекреаційного комплексу Одеського регіону є низка складних проблем. По-перше, внаслідок погіршення екологічної ситуації спостерігається постійна втрата рекреаційної території. По-друге, необхідна реконструкція існуючої рекреаційної інфраструктури, а також підвищення якості обслуговування відпочиваючих та туристів. Потрете значна частина діючих рекреаційних закладів лікувально-оздоровчого типу розташована хаотично вздовж узбережжя, без відповідного інженерного забезпечення і благоустрою, що збільшує негативний антропогенний вплив на пляжі та прибережну акваторію Чорного моря [2].

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2004г. № 1604 «Про затвердження Програми комплексного соціально-економічного розвитку м. Одеси на період 2005 - 2015гг.».
2. Одеський регіон: передумови формування, структура та територіальна організація господарства : навч. посібник / Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова ; авт. Колектив : О.Г. Топчієв [Керівник], І.І. Кондратюк, В.В. Яворська, В.Д. Олійник, Л.В. Хомич [та ін.]. - Одеса : Астропринт, 2012. – 336 с.
3. Место и роль Одесской области в развитии индустрии туризма страны Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції Актуальні питання природничих наук та методики викладання (до 70 річниці з дня народження науковця і педагога І.І. Кочерги) Ніжин 22-23 лютого 2012 С.139-141.
4. Туристический сайт Одесской области. Электронный ресурс. Режим доступа: http://economics.lb.ua/state/2011/06/01/99216_V_2011_godu_v_Odesskoy_oblasti_o.html

